

Handgeschilderde filmposters uit Ghana

De filmposters uit Ghana vormden in een korte periode een populaire kunstvorm die geheel uniek te noemen is. De handgeschilderde filmposters zeggen niet alleen iets over de inhoud van de film, maar door hun vaak surrealistische toevoegingen verbeelden ze ook de magie en bovennatuurlijke verschijnselen die een grote rol spelen in het leven van de West-Afrikanen.

Vanaf het midden van de jaren 80 van de vorige eeuw reisden in Ghana ondernemende cinema-exploitanten met projectors en schermen naar de afgelegen gebieden om films te vertonen. Na de komst van de VHS-records werden alleen nog VHS-banden rondgebracht vergezeld van handgeschilderde filmposters om publiek aan te trekken.

De bioscoopjes waren uiterst eenvoudig, het publiek zat op houten kratten en de film werd op een televisie afgespeeld.

Bloodywood

Na de Tweede wereldoorlog werd Afrika overspoeld met actiefilms uit Hollywood. Later kwamen daar de vechtfilms uit Hongkong en melodrama's uit Bollywood (India) bij. Dankzij de introductie van de videoteknik, die goedkoper en makkelijker te hanteren was dan een echte filmproductie, ontstond er in de jaren 80 van de vorige eeuw met name in Ghana (Ghallywood) en Nigeria (Nollywood) een filmindustrie, die jaarlijks honderden films produceerde. Deze films hadden vaak veel (in onze ogen) bovennatuurlijke scènes met een gruwelijk en bloeddorstig karakter. Daarom noemt Mandy Elsas, verzamelaar van Ghanese filmposters, naar analogie van Hollywood en Bollywood de filmindustrie van Ghana en Nigeria Bloodywood.

Posters

Door middel van handgeschilderde posters werd reclame voor de voorstellingen van de rondtrekkende bioscopen gemaakt. Bekende artiesten werd gevraagd een poster te maken. Soms hadden zij de film gezien, maar vaak werden ze mondeling ingelicht over de inhoud van de film. Als ondergrond werden opengesneden meelzakken (100 x 150 cm) gebruikt.

Van één film bestaan vaak meerdere posters, die

doordat ze door verschillende artiesten gemaakt zijn, er allemaal anders uitzien. Als de VHS-banden niet langer werden vertoond doordat films niet meer populair waren of soms ook gewoon door slijtage, werden de posters voor andere doeleinden gebruikt, bijvoorbeeld als slaapmat of vliegengordijn.

Fantasie de vrije loop

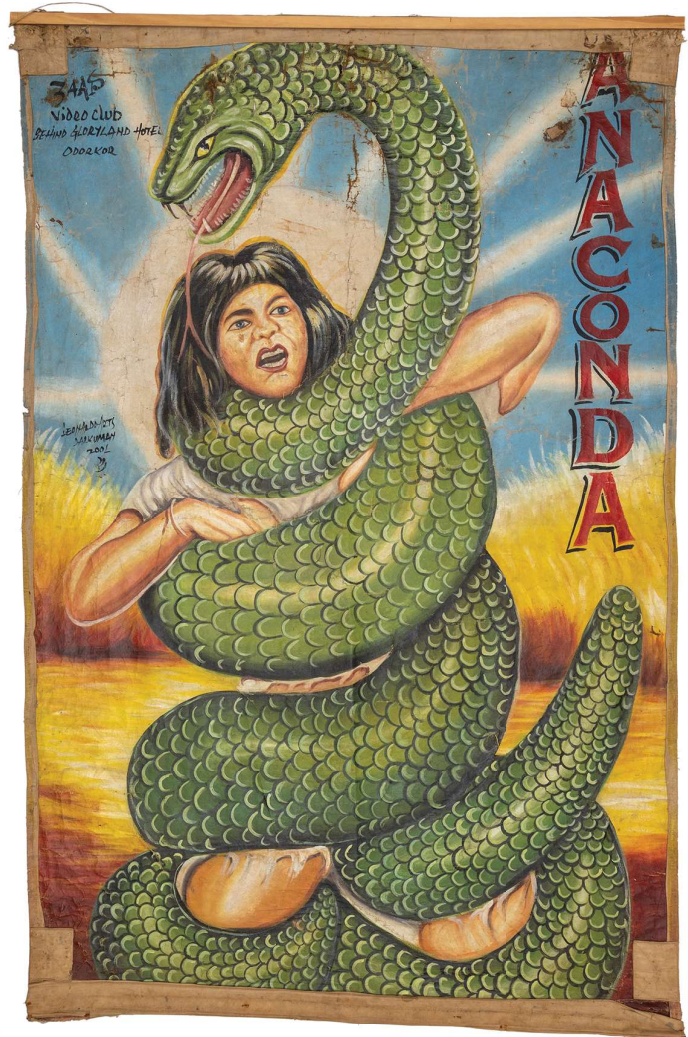
Anders dan bij het schilderen van reclameborden voor herbalisten, kappers of andere opdrachtgevers konden de artiesten bij het 'navertellen' van een film hun fantasie de vrije loop laten. Hierbij wordt soms gekozen voor het naschilderen van de covers van de VHS-banden, maar meestal worden het posters waarin ze hun eigen interpretatie laten zien. Bij de Ghanese en Nigeriaanse films zijn het vooral de occulte en gewelddadige scènes die de artiesten inspireren. De posters tonen vaak mensen met dierlijke gestalten of andersom, gigantische slangen en veel geweld. In de Bloodywood-films worden spirituele krachten (heksery, geesten, voorouders, magie) en de strijd tussen goed en kwaad gevisualiseerd. Ook bij de Hollywood filmposters worden elementen toegevoegd die in de werkelijke films in het geheel niet voorkomen. Mandy Elsas zegt hierover: 'Het mooie is dat de posters bepaalde grenzen overschrijden. Het gaat voorbij ons Westerse denken, het is niet te volgen allemaal. Het overstijgt onze fantasie.'

De vertoningen van de films in de steden liep door tot ongeveer 2005, daarna heeft bijna elk huishouden zelf een televisie en is de rol van de rondtrekkende cinema's in de stad uitgespeeld. In de niet stedelijke gebieden loopt deze vorm van cinema nog iets langer door. Uiteindelijk verliest deze unieke stroming van handgeschilderde filmposters zijn functie.

mboerma@dezwaan.nl

Geheel links: Enemy unseen, (USA, 1989). Gesigneerd WJFA Kwajo Art, Effiduase, 1998. 115 x 93 cm.
 Onder: 2 'Species 2' (USA, 1998). Gesigneerd Leonardo Arts, Accra, 1999. 173 cm x 115 cm.
 Rechts: Anaconda (USA, BRAZIL, PERU, 1997). Gesigneerd Leonardo Arts, Darkuman, 2001, 171 x 112 cm.

Boven: Twins (Nigeria, jaartal onbekend). Gesigneerd T-Brew Art, Takoradi (Kwesi Blue), 136 x 117 cm.

Verzamelobject

Mandy Elsas heeft in de loop van de jaren een collectie van ruim 600 posters verzameld. Vele zijn gesigneerd door de kunstenaars en soms ook gedateerd.

In 2005 werd Elsas uitgenodigd om een klein deel van zijn collectie te tonen in het Affiche Museum Hoorn en in 2016 vond een grote tentoonstelling plaats in de Rotterdamse Kunsthal. Recent is van de Amerikaanse verzamelaar Ernie Wolfe III in het Posterhouse in New York een grote tentoonstelling geweest met jubelende recensies.

Veilinggebouw de Zwaan zal in de komende mei-veiling een selectie van 25 posters uit de collectie van Mandy Elsas aanbieden.

Literatuur

- Elsas, M. (2016). *VintageVoodoo presents, Bloodywood. Ghanaian film posters from the collection of Mandy Elsas.* Uitgave in eigen beheer
- Kleijer, P. (2016). Horrorpromo. In: *De Volkskrant*, 9 juni 2016
- Lier, van F. (2005). *Killers op canvas.* Hoorn: Affiche Museum